

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gl. 50 kr., za pol leta 1 gl. 30 kr., za četrť leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravitelstvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem tgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Slovenci, ne pozabite družbe sv. Mohorja!

Krasen zaklad hranimo mi malostevilni Slovenci, prelep dragocen kamen, to je družbo sv. Mohorja. Ona je naša slava, naš ponos. Tu se kaže naša moč, tu smo jedinih mislij, tu vlada zlata sloga. Kako veselo je to za vsakega Slovenca! Da bi pač tudi drugače vladala med nami tista sloga, tista jedinstvo mislij in načel, katera vlada pri družbi sv. Mohorja!

Mesec dnij se in zopet bodo romale brezštevilne nabiralne pole v rodno mesto naše družbe — v Celovec. Da bi te pole le bile vse izpolnjene, vzlasti gledé na nas Lavantince, ki smo lansko leto zaostali za 1049 udov od prejšnjega, dočim so druge škofije napredovale za 744 udov; slaba letina — ta je bila seveda tega največ kriva. Zaostati pa nočemo več; ako nas je Lavantincev bilo leto 1893 veličastno število 19.244, zakaj bi nas bodoče leto zopet ne bilo toliko? Ko drugod napredujejo in to tako lepo, pa naj bi Slovenci zelenega južnega Stajarja zaostajali za njimi? Ne, to ne sme biti, pa upamo, da tudi ne bode.

Ako primerjamo število družbinih udov leta 1894 s številom leta 1893, tedaj najdemo prav občutne razlike. Tako je posebno veliko udov odpadlo v dekaniji ljutomerski (157), brežiški (154), kozjanski (123) in laški (121). Povsod se kaže večji ali manjši odpadek, izvzemši štiri dekanije, v katerih je število udov poskočilo, in to v dekaniji šaleški (114), rogaški (86), celjski (49) in velikonedeljski (30). Po štirje in po pet udov na sto prebivalcev dotične dekanije pride v bistriški, celjski, dravskopoljski, gornjegraški, kozjanski, laški, ljutomerski, šaleški in velikonedeljski dekaniji; drugod seveda manje, najmanje pa v marnberški dekaniji. Le v braslovški dekaniji pride na sto duš približno že šest udov; ta torej zasluži veneč med lavantinskimi dekanijami. Čast, komur čast! Da bi to razmerje bilo v vseh dekanijah, bilo bi nas Lavantincev pač veličastno število.

Zato pa na delo, rodoljubi, da popravimo ta precejšnji zaostanek ter pokažemo, da nam ravno tako goré srca za družbo, kakor našim sosedom, saj tudi

Očetov vera sre je naših kras,
Slovenske govoriče mil nam glas!

Vsakdo torej, ki ima priliko, naj stori po svojih močéh svojo rodoljubno dolžnost. Ti, dragi slovenski kmet, ki si že Mohorjan, pridobi se svoje sosedé za družbo, ti slovenski mladenič navduši se svoje tovariše za krasne družbine knjige; in slovenska deklica, tudi ti ne miruj, nego skušaj mnogo svojih sestric pripeljati v naročje družbe, ki bo drugo leto izdala, kakor nalašč za te, prelepi Slomšekov molitvenik: Večno de- vištvo. Slovenci! Bodoče leto začnó izhajati »Velike zgodbe sv. pisma«. Ne zamudite te prilike, kajti ta knjiga naj bi se našla v vsaki slovenski hiši. Nadalje dobite že

omenjeni molitvenik, potem »Slovenskega živinorejca«, knjigo prepotrebno, posebno za vas kmete in še troje drugih knjig. Tako bo zopet nekaj za dušni blagor, pa tudi nekaj za telesno blagostanje. Zato, Lavantinci, na noge, le mesec dnij še je časa! Vpišite se v velikem številu, da nas bo že skoro vseh udov skupaj 60.000.

Ali tudi vi, slovenski bratje v sekovski škofiji, se vzbudite in obilnejše pristopajte k družbi. Ravno tako iščite, dragi prekmurški Slovenci, v večjem številu zavetja pri naši družbi, kakor do sedaj, sicer bo se ogrska Slovenija, kolikor še je je, zgubila v madjarskem morju. Tega pa Bog ne daj!

Te vrstice sem napisal z namenom, da je ti, »Slovenski Gospodar«, naš stari boritelj, neseš na vse strani ljube domovine, da jih tvoji naročniki in zvesti čitatelji preberó ter sami pristopijo, ako še niso, in tudi se mnogo, mnogo tovarišev, sosedov in znancev pridobijo našej prekoristnej družbi kajti

Vsak zavedni, iskreni Slovén
Bodi Mohorjeve družbe člen!

C.

Slovenci in vlada.

(Govor dr. Lavoslava Gregorčeca v 255. seji drž. zbora.)

(Konec.)

S tem se vendar pravi, da bi mi Slovenci izgubili pod novo vlado še ono malo drobtinice, katere smo si pod grofom Taaffejem trudapolno dovolj priborili, da ne rečem, priberačili.

Daleč smo prišli Jugoslovani pod dosedanjim vodstvom, tako ne more in ne sme dalje iti. Dogodki, katere je povzročil naš vodnik, potisnili so nas do leta 1878 nazaj; izročeni smo zopet nam iz principa nasprotnemu nemško-liberalnemu vladarstvu. Z veliko zaupnostjo smo sledili svojemu voditelju vsaj v začetku in sicer z ozirom na njegove neovrgljive velike zasluge za konservativno in narodho stvar v letih sedemdesetih. Kmalu pa se je ta zaupnost umaknila rastoči nezaupnosti in sedaj je popolnoma izginila. Pokazal se je nam kot lažnjivi Mojzes. Prižakovali smo, da nas bode popeljal v obljubljeno deželo jednakopravnosti, mesto tega pa nas je vodil 14 let po Taaffejevi puščavi, polni obljub in negledé na izostale spomine.

Konečno je nas pripeljal nazaj v Egipt, to se pravi, k nemško-liberalni vladi. Res, da so tam znani lonci mesa, ali okrog teh egiptovskih loncev mesa se stiskajo naši narodni nasprotniki tako, da mi niti blizu ne moremo. Prišel je torej trenotek, ko se je reklo ločiti, in mi smo se poslovlili od njega.

Kar je za nas dobrega storil, to priznavam odbitno.

srčno, da nam bode ostalo v hvaležnem spominu, ali o spremljevanji se sedaj ne da več govoriti.

Z izstopom iz kluba nemških konservativcev se ni nič izpremenil naš narodno-konservativni program, izpremenili smo samo svoje taktično postopanje in ravnanje. Zato ostanemo, kar se tiče konservativnega dela našega programa, še dalje somišljeniki nemških konservativcev in kedar bode treba, tudi njihovi zavezniki; samo v klubu, v koaliciji ne moremo ostati, ker mislimo, da je taka zveza z liberalizmom škodljiva in pogubonosna za konservativno stvar. Kaj naj si misli katoliško ljudstvo, ako se njegovi poslanci bijejo zunaj z liberalci na življenje in smrt, tu v parlamentu pa si podajo roke in sklepajo mir.

Katoliško ljudstvo bi bilo po našem mnenju zmešano, ako vidi, kako njihovi zastopniki na jedni strani navdušeni govore na katoliškem shodu, sklepajo najboljše resolucije za papeža, cerkev, krščansko vzgojo in šolo, za krščansko socialno reformo, na drugi strani pa povzročijo tu v parlamentu koalicijo ter isto še dalje podpirajo tako, da liberalizem potegne na-se vlado in gospodarstvo v državi.

Tako postopanje mora mnogo škodovati konservativni stvari pri ljudstvu, v največjo škodo za katoliško družbo in katoliško cerkev. Svareč vzgled imamo v prvi bližini pred seboj.

Ozrmo se tja v Marijino kraljestvo, na Ogersko. Tam stopajo zdaj katoliki na noge, ali prepozno. Tam je liberalizem preplaval vsled njihovega molka ter storil jeden korak dalje, da razkristjani družbo s civilnim zakonom. Jednaka osoda čaka tudi nas, ako ne stopimo pravočasno na noge ter se ohrabrimo. Tega ne pravim jaz, ampak jeden najizvrstnejših ogerskih škofov, kardinal Schlauch.

Katoliški Jugoslovani nečemo biti krivi take nesreče, zato si odberemo drugo pot, ki je za nas tudi najbolj naravna: jugoslovansko združenje v zvezi s slovansko koalicijo, kakoršna je ravnokor dogotovljena.

V tem položaji ostanemo, dokler se stvari v koaliciji ne razvijejo, kakor se morejo razviti. Konservativci bodo morali sami hoditi ali voziti se. Ako se to zgodi, spoznali bodo tudi Poljaki svojo katoliško nalogo in dolžnost, in potem še steče ura IV. liberalne avstrijske dobe ter nastopi čas družega železnega obroča.

Do tedaj pa bodemo Jugoslovani zvesti svojemu programu in zvesti svojim volilcem toliko odločneje branili tu njih pravice, zahteve in želje, po najboljši vednosti in vesti, za Boga, cesarja in domovino.

Cerkvene zadeve.

O. Egidij Trček.

Majhen spomenik bi rad postavil s temi vrsticami blagemu možu in zvestemu prijatelju, katerega smo hladni zemlji izročili dne 5. januarja t. l. Pokojnik si to popolnoma zasluži, ker je bil goreč duhovnik, vrl narodnjak in izreden gostoljub.

Egidij Trček se je porodil leta 1842. v Metliki na Kranjskem; šolal se je v Ljubljani in potem nekaj časa na vseučilišču Dunajskem, ali veselje do duhovskega stanu ga je gnalo v benediktinski samostan v Admontu, kjer je bil posvečen v mešnika leta 1866. Na Gornjem Štajarju je pastiroval na večih mestih, dokler ga ni poslal njegov opat po smrti nepozabnega Korbinijana Lajha leta 1889. na slovenska tla. Postal je župnik pri Sv. Juriju ob Pesnici.

Da-si je živel dolgo let med trdimi Nemci, ven-

dar ni ugasnila v njega srcu ljubezen do svojih rojakov in do slovenske domovine. Navzlic temu se je čutil pri Sv. Juriju nekako nesrečnega in nezadovoljnega; to pa posebno zaradi pokvarjenosti ondotnega naroda. Ob nemški meji so do malega sami nemškutarji; torej žal, da popačeno ljudstvo. Tu je treba mladostnega ognja, krepkega in neustrašenega delovanja in silnega napora, ako hočeš le trohice doseči v narodnem oziru. Naš rajnik je to le predobro razvidel; ni se sicer ustrašil nobenega dela; ali tako žalosten pogled v prihodnost ga je potrl, ker je menil, da ne bode nikdar gledal sadu svojega truda. Mnogokrat so ga prijatelji tolažili z nadejo, da se izpremenijo naše razmere, ki so v tem kraju res tako žalostne in neprenosne, da bi kar obupal rahločuten človek. Saj ga skoro ni moža, ki bi bil zanesljiv pri volitvah; zatorej pa so tudi nemškutarji do zdaj povsod in vselej zmagovali. Ranjkega je to silno bolelo in morda pospešilo njegovo smrt, kajti krepkega zdravja itak ni bil.

Gostoljubnost njegova je bila znana daleč okrog; gostu svojemu bi bil dal vse, kar je imel, če tudi so bile njegove gmotne razmere zelo skromne.

Na postelj smrtno ga je položilo izpolnjevanje dolžnosti svojih; šel je na izpoved, dasiravno je bil že sam nevarno bolen za šeno. Umrl je mirno. Na jako neugoden dan je bil pogreb, namreč pred praznikom Sv. Treh Kraljev; ni bilo torej pričakovati mnogo duhovnih tovarišev; kljubu temu ga je še vendar spremljalo 15 duhovnikov k večnemu počitku. Došla je tudi njegova sestra gospa Sigljeva, njegova svaka: c. kr. davčni adjunkt g. Sigelj in g. kapelan Kamniški. Rodbina se iskreno zahvaljuje čast. dekanu Jareninskemu, g. Fleku za krasno nagrobnico in vsem gosp. duhovnikom, ki so skazali ranjkemu zadnjo čast. Jaz pa kličem s solznimi očmi: Bog daj temu blagemu srcu in zvestemu prijatelju večni mir in pokoj! Črnogorski.

Spomin vrlému možu.

Dne 9. januarja t. l. izročili smo na Križevskem mirodvoru materi zemlji telesne ostanke Franca Horvata, bivšega kmeta v Bunčanih. Ker je bil ranjki mož, da so mu redki enaki, mislim v nastopnih vrsticah podati kratek popis njegovega delovanja, da izvejo cenjeni bralci »Slovenskega Gospodarja« po širni Sloveniji, kako se je začelo, razvijalo in teklo življenje možu, ki je zaslužil, da se postavi drugim v izgled in posnemo, njemu samemu pa se ohrani s tem borni spominek. Pokojnik je bil rojen leta 1828 pri Sv. Križu na Murškem polju, obiskoval je tamosnjo ljudsko šolo in po letih postal prav priden krščanski mladenič.

Ako bi prišel, spoštovani bralec, pred kakimi 40 leti v Križevsko cerkev k popoldanski službi božji, slišal bi tam, da duhovnik izprašujejo iz lece mladino katekizem. Pri ti priliki bi gotovo tvojo pozornost na-se obrnil mladenič, kakih 20 let star, ki je stal tam pri oltarju sv. Sebastijana, kajti ta je odgovarjal najbolj glasno in na vsako vprašanje, da so tako rekoč vsi drugi le samo za njim govorili.

In tega mladeniča bi ti na vsak način hotel poznati, toraj vprašaj nekoga po njegovem imenu, odgovorilo se ti bi: to je Ivanov Franček; ta Franček pa ni nikdo drugi bil, kakor naš pokojnik. In kaj misliš zakaj so mladeniča nazivali z drobnim imenom Franček, je-li bil morda tako majhne postave? Nikakor; bil je srednje in trdne rasti, zmirom rudečih lic. To drobno ime so mu le nadjali zavoljo njegove krotkosti in po-hlevnosti, on je bil vedno vedrega in veselega lica, z vsakim prijazen, vsakemu postrežen, z eno besedo bil je v resnici izgled krščanskega mladeniča. Ivanov pa so mu rekli zato, ker so njegovo rojstno hišo po do-